

Riktlinje

Fastställt av: Andreas Winroth

Upprättat av: Sara Kivijärvi

Granskare: Lena MH Lindberg

Organisation gäller inom: Hälso- och Sjukvårdsförvaltning, Vårdhygien Västerbotten

Patientnära städning i vårdlokal**Förändringar från föregående utgåva**

Nytt dokument efter större revidering för att förtydliga innehåll. Ersätter de två tidigare fastställda dokumenten *Vårdbädd och sängbord: rengöring och desinfektion (347198)* samt *Städinstruktion i vårdlokal (255446)*.

Omfattning

Anvisningen gäller för personal och studerande inom hälso-, sjuk- och tandvård i Region Västerbotten och avser städning av patientnära ytor i lokaler där vård, undersökning och behandling bedrivs.

Bakgrund

Städning minskar mängden mikroorganismer i miljön och är en viktig faktor för att förebygga smittspridning och vårdrelaterade infektioner. Att vårdlokaler upplevs som välstädade och rena bidrar till ett positivt helhetsintryck och medverkar till god vård- och arbetsmiljö.

Syfte

Att klargöra vårdpersonalens städansvar gällande patientnära ytor samt säkerställa korrekt rengöring och desinfektion av patientplats för att minska risken för smittspridning. Instruktionen kompletterar Vårdhandbokens riktlinjer.

Lagar och andra krav

Ej tillämbart.

Ansvar och befogenheter

Avdelningschef eller motsvarande ansvarar för att skriftliga städinstruktioner upprättas för samtliga rum och rummens utrustning som t.ex. vådrum, behandlings- och undersökningsrum, desinfektionsrum, kök och dagrum. I instruktionen ska det framgå var och när det ska städas, hur ofta och av vem samt städmetod och kemikalieval.

Vårdpersonalens dagliga städansvar omfattar patientnära ytor i lokaler där vård, undersökning och behandling bedrivs.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

Lokalvårdens städansvar omfattar golv, tvättställ, dörrhandtag, strömbrytare och andra objekt.

Lokalvården städar hygienutrymmen i vårdlokal alla dagar i veckan, även helger.

Se tabell i "Städrutiner inom Region Västerbotten" för att se uppdelningen mellan vad vårdpersonal och lokalvårdare ska städa.

Beskrivning/Genomförande

Basala hygienrutiner tillämpas vid all städning/rengöring och desinfektion.

Definitioner i detta dokument

Punktstädning och punktdesinfektion (akut städning)

Punktstädning och/eller punktdesinfektion utförs direkt av den personal som upptäcker föroreningen. Punktstädning innebär att spill av till exempel mat och kaffefläckar torkas upp med rengöringsmedel och vatten.

Punktdesinfektion innebär att spill av kroppsvätskor torkas upp direkt. Därefter desinfekteras ytan med ytdesinfektionsmedel innehållande tensid.

Patientnära ytor

Med patientnära ytor menas inredning vid patientplatsen, till exempel säng, sänggrindar, sängbord, lampa, vårdpanel, larmknapp, medicinteknisk utrustning, stol och annat patientnära möblemang.

Tagytor

Med tagytor menas ytor som ofta vidrörs av personal eller patient och kan utgöra risk för smittspridning. Ex.v handtag, kranar, lysknappar, spolknapp på toalett, handtag på hjälpmedel, tangentbord, surfplatta.

Rengöring

Med rengöring menas noggrann mekanisk bearbetning av smutsiga ytor och föremål med rengöringsmedel och vatten alternativt engångs mikrofiberduk fuktad med vatten. Rengöring genomförs för att avlägsna smuts, fett och biologiskt material. Oavsett vilken metod som används är den mekaniska bearbetningen, det vill säga att gnugga ordentligt, avgörande för att uppnå ett fullgott resultat. Doppa aldrig använd torkduk i rengöringslösning, ta en ny.

Desinfektion

Med desinfektion menas i denna rutin noggrann mekanisk bearbetning med engångsduk indränkt i ytdesinfektionsmedel. Observera att desinfektionsmedel har inverkningsstid för att avdöda smittämnen, minst 1 minut för alkoholbaserade medel. Desinfektion ska ske på en synbart ren yta för att få full effekt. Byt torkduk ofta, även en torkduk med desinfektionsmedel kan sprida smitta.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

Ytdesinfektionsmedel

Inom Region Västerbotten är förstahandsvalet för patientnära ytor och hjälpmedel alkoholbaserade ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt/tensid.

Vid desinfektion av större ytor eller vid spill av större mängd kroppsvätska rekommenderas oxiderande desinfektionsmedel innehållande tensid, till exempel Virkon™ 1%.

Daglig städning/ rengöring av patientnära ytor

- Frigör alla ytor från utrustning, disk och patientens personliga tillhörigheter
- Rengör patientnära ytor.
- Byt torkduk ofta, minst mellan varje patientplats.
- Vid upptäckt av kroppsvätskor desinfekteras ytorna. Använd ytdesinfektionsmedel innehållande tensid.
- Kontrollera att tvättställ och toalettstol är rena mellan städtillfällena.

Veckostäd

Vid längre vårdtider behöver patientplatsen rengöras mer grundligt minst en gång i veckan. Detta innebär exempelvis renbäddning och rengöring av säng och sängbord samt dammsamlade ytor.

Slutstädning av patientplats på vårdavdelning

- Slutstädning sker då patient skrivs ut eller byter vårdplats.
- Bädda ur säng och kassera engångsmaterial som bedöms förorenade.
- Rengör, desinfektera flergångsutrustning innan de återställs.
- Patientplatsen städas i två steg.
- Rengör först med rengöringsmedel och vatten eller fuktad mikrofiberduk. Låt torka.
- Rengör hela patientplatsen (säng, madrassöverdrag, sängbord, larmknapp, stol, bord, övriga möbler, ljusramp, TV/dator, garderobens in- och utsida) Även underredan och lådor rengörs.
- Desinfektera därefter tagytor (t.ex. sänggrindar, sängbord, larmknapp, handtag, stolsits).
- Desinfektera även madrassöverdraget.
- Om fläckar finns på madrassöverdraget efter rengöring skickas det till tvätt. Madrassöverdrag tvättas i 60°C eller mer minst en gång/år och vid behov. Märk överdraget med datum och år vid varje tvätt. Överdragen skickas som kundägt gods till tvätteriet.
- Öppna och inspektera madrasskärnan, risk finns att madrassen förorenats av vätskor som läckt genom överdraget.
- Förorenad eller trasig madrass kasseras. Överdrag som läckt kasseras också.
- Om räddningslakan förekommer hanteras detta enligt samma rutin som madrassöverdrag.
- Engångskuddar kasseras efter varje patient.
- För kuddöverdrag av samma typ och material som madrassöverdragen gäller samma rutin

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

som för madrassöverdragen.

Efter patienter på eget rum med eget hygienutrymme genomförs slutstäd enligt rubriken *Slutstädning av patientplats på vårdavdelning* med tillägget att även hela hygienutrymmet städas samt att tagytor, tvättställ, kranar, handtag och toaletsits samt spolknapp därefter desinfekteras. Golv och ev. förrum städas av lokalvårdare enligt ordinarie rutin om ej synlig smuts vid utskrivning eller annan lokal rutin finns.

Vid kort vårdtid (timmar), synligt ren patientplats och patient utan riskfaktorer för smittspridning kan rengöring och desinfektion med ytdesinfektionsmedel med tensid i ett steg vara tillräckligt.

Infektionsslutstäd

Om patient varit isolerad på grund av känd eller misstänkt smitta/bärarskap av vissa smittoämnen genomförs infektionsslutstäd. Slutstädning sker då patient skrivs ut, byter vårdplats eller avslutar isolering.

Infektionsslutstäd ska ske efter patient med

- Calicivirus/virusorsakad magsjuka
- Clostridioides difficile orsakad diarré,
- bärarskap av VRE, MRSA eller ESBLcarba.
- Patient med ESBL eller annan multiresistent bakterie som isoleras pga. riskfaktorer för spridning.
- Mpox
- Vid behov, t.ex. vid misstanke om nedsmutsning av väggar och golv av kroppsvätska

Se checklista för sjukhusvård i regionens ledningssystem för mer information.

Rådfråga Vårdhygien vid oklarheter.

Öppenvård/ Mottagning

Ytor eller utrustning som används eller vidrörs frekvent och kan utgöra risk för smittspridning desinfekteras mellan varje patient. Exempelvis,

- Undersökningsstol/ patientbrits (även om britspapper används)
- Skötbord
- Arbetsyta på bänk/vagn
- Tagytor, t.ex. handtag, tangentbord, surfplatta
- Medicinteknisk utrustning och instrument (om möjligt i diskdesinfektor)

Använd engångsduk med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

Dokumentation och arkivering

Ej tillämbart.

Historik

Ersätter de två tidigare fastställda dokumenten *Vårdbädd och sängbord: rengöring och desinfektion (347198)* samt *Städinstruktion i vårdlokal (255446)*.

Utarbetat av

Vårdhygien Västerbotten

Referenser

[Städning i vårdlokaler](#) Publikation från Svensk Förening för Vårdhygien

[Vårdhandboken](#)

[Städning, rengöring](#) Vårdhandboken

[Säng och sängutrustning](#) Vårdhandboken

[Regionens ledningssystem:](#)

Checklista slutstädning vid sjukhusvård

Riktlinjer för städning inom Region Västerbotten

Städrutiner inom Region Västerbotten

Material för patientnära städ

Produktkatalog: Städmaterial

www.regionvasterbotten.se/vardhygien "Gula kortet" för kemikalieval